

ОФІЦІЙНИЙ ДИСКУРС УКРАЇНСЬКО-КИТАЙСЬКИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ (2022–2026 РР.)

Ключові слова: Україна, КНР, офіційний дискурс, дипломатичні комунікації, ООН, російсько-українська війна, риторика нейтралітету, політичне врегулювання, саміти миру, стратегічна двозначність.

Keywords: Ukraine, China, official discourse, diplomatic communication, UN, Russian-Ukrainian war, neutrality rhetoric, political settlement, peace summits, strategic ambiguity.

Позиція КНР щодо російсько-української війни часто формулюється через узагальнені дипломатичні конструкції на кшталт «підтримки діалогу» та «політичного врегулювання», тоді як реальна поведінка може проявлятися інакше – зокрема у голосуваннях Китаю на майданчиках ООН або в економічній взаємодії з РФ. У цьому контексті аналіз офіційного дискурсу українсько-китайських відносин дає змогу уточнити логіку аргументації сторін і простежити, як КНР конструює власну роль у врегулюванні.

У фокусі дослідження – офіційний дискурс українсько-китайських відносин, який розуміється як корпус публічних текстів і висловлювань, авторами яких є українські та китайські державні актори (президенти, урядовці, МЗС, постійні представництва в ООН): заяви, виступи, брифінги, офіційні комюніке та програмні матеріали, що містять оцінки стану двосторонніх відносин і позиції щодо врегулювання російсько-української війни.

У 2022–2026 рр. китайський офіційний дискурс щодо війни в Україні переважно вибудовується як процедурний. Події описуються через поняття «кризи», а пріоритетом проголошуються «діалог і переговори» як шлях до миру. У виступі представника КНР на засіданні ГА ООН (березень 2022 р.) підкреслюється необхідність дипломатичного врегулювання та занепокоєння гуманітарними наслідками, але відсутнє пряме визначення сторони-агресора [2]. Така оптика поєднує апеляцію до загальних принципів суверенітету зі стратегією дистанціювання від юридичної кваліфікації війни.

Найбільш кодифікованим виразом цієї позиції став документ МЗС КНР «China's Position on the Political Settlement of the Ukraine Crisis» (12 пунктів), де центральними елементами є припинення бойових дій, переговори, гуманітарний вимір та критика односторонніх санкцій як інструменту «розв'язання конфлікту» [5]. Важливо, що у разі посилання на принципи Статуту ООН відповідальність Росії прямо не артикулюється, що підтримує стратегічну двозначність КНР: Китай одночасно зберігає рамку «поза конфліктом» і залишає простір для претензії на «конструктивну роль».

Дискурс КНР характеризується високою стандартизованістю: у різні роки повторюються формули про «послідовну та чітку позицію», підтримку «всіх зусиль,

спрямованих на мир» і готовність «відігравати конструктивну роль». Це проявляється як у заявах у рамках ООН (зокрема 2022 р.), так і у щоденних брифінгах МЗС КНР (2024, 2026) [4; 7; 12]. Водночас у межах сталого каркасу помітні обережні зсуви акцентів: у 2024 р. КНР уточнює умови підтримки міжнародної мирної конференції (визнання з боку обох сторін і «рівна участь») [7], а в 2026 р. риторика доповнюється наголосом на «всеосяжній, довготривалій і обов'язковій мирній угоді» та необхідності зберігати «динаміку діалогу», що формально конкретизує форму результату без конкретизації змісту домовленостей [12].

Важливим індикатором «меж нейтралітету» є порівняння риторики КНР із її голосуванням в ООН. У березні 2022 р. Китай утримався під час ухвалення резолюції ГА ООН ES-11/1 «Aggression against Ukraine», що засвідчило небажання підтримувати формулу засудження агресії [1]. Натомість у квітні 2022 р. КНР проголосувала проти резолюції ES-11/3 про призупинення членства РФ у Раді ООН із прав людини; у власному поясненні голосування китайська сторона аргументує неприйнятність «політизації» правозахисних механізмів і закликає уникати кроків, що «поглиблюють розкол» [3]. Тому дипломатична практика підтверджує дискурсивний баланс КНР між декларативною підтримкою принципів Статуту і спротивом рішенням, які прямо підвищують політичну ціну для РФ.

Український офіційний дискурс у відносинах із КНР у цей період поєднує принципову нормативність із прагматикою збереження каналів комунікації. Нормативне ядро артикулюється через концепт «справедливого миру», який корелює зі Статутом ООН і територіальною цілісністю. Паралельно Україна пропонує Китаю прагматичний аргумент: у заяві МЗС України підкреслено, що справедливий мир в Україні відповідає стратегічним інтересам КНР [10]. На рівні практики це доповнюється інституційними форматами діалогу – зокрема, політичними консультаціями Україна – Китай у 2025 р. [11].

Окремим вузлом дискурсивної конкуренції стала «Формула миру» Президента України (10 пунктів), презентована у 2022 р. як рамка відновлення безпеки та територіальної цілісності [6]. У 2024 р., у відповідь на Формулу миру та Саміти миру як спробу закріпити її як базову рамку, КНР заявила, що підтримає міжнародну конференцію лише за умови визнання формату обома сторонами та «обговорення всіх мирних планів» [7]. Це зумовило відмову Пекіна від участі у Саміті миру у Швейцарії 2024 р. і демонструє зсув китайського дискурсу від змістовних параметрів миру до процедурної легітимності переговорів.

У 2024 р. Китай посилив «альтернативну» рамку врегулювання через спільну з Бразилією ініціативу (шість пунктів), що акцентує деескалацію, гуманітарний вимір і мирну конференцію за участі обох сторін [8]. Паралельно європейський трек демонструє, що питання України залишається предметом прямого обговорення КНР із провідними європейськими лідерами: у Парижі (травень 2024 р.) тема України була серед ключових у тристоронньому форматі Китай – Франція – ЄС [9]. Це підтверджує, що «конструктивна роль» КНР у дискурсі функціонує як дипломатичний ресурс у діалозі з різними аудиторіями – від «Глобального Півдня» до Європи.

Узагальнюючи, аналіз офіційного дискурсу українсько-китайських відносин у 2022–2026 рр. засвідчує, що позиційний каркас КНР залишається стабільним

і процедурним (фрейм «кризи», пріоритет переговорів, критика санкцій, уникання означення агресора), дискурсивна стандартизація поєднується з «акуратними» зсувами акцентів (умови легітимності мирних форматів, формалізація бажаного результату як «мирної угоди»). Також український офіційний дискурс поєднує нормативне наповнення («справедливий мир», Формула миру) з прагматичною дипломатією підтримання контактів. Разом це дає змогу точніше визначити роль КНР у врегулюванні. Китай позиціонує себе як потенційно значущий дипломатичний актор, однак утримує простір для маневру між різними зовнішньополітичними пріоритетами, уникаючи прямих зобов'язань посередника.

Джерела та література

1. UNGA. A/RES/ES-11/1 «Aggression against Ukraine». *United Nations*. 2 March 2022. URL: <https://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?OpenAgent&DS=A/RES/ES-11/1&Lang=E>
2. UNGA. A/ES-11/PV.9 (11th Emergency Special Session, official records). *United Nations*. 24 March 2022. URL: <https://docs.un.org/en/A/ES-11/PV.9>
3. PRC Mission to the UN. Explanation of Vote (ES-11/3, HRC suspension). *United Nations*. 7 April 2022. URL: https://un.china-mission.gov.cn/eng/hyyfy/202204/t20220407_10665592.htm
4. PRC Mission to the UN. Remarks by Ambassador Geng Shuang (UNGA ESS on Ukraine). *United Nations*. 14 November 2022. URL: https://un.china-mission.gov.cn/eng/chinaandun/20191112/202211/t20221116_10976049.htm
5. FMPRC. China's Position on the Political Settlement of the Ukraine Crisis (12 points). *Government of China*. 24 February 2023. URL: https://www.fmprc.gov.cn/eng/xw/zyxw/202405/t20240530_11331711.html
6. President of Ukraine. Ukraine's Peace Formula Philosophy. *Office of the President of Ukraine*. URL: https://www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/01/19/53/32af8d644e6cae41791548fc82ae2d8e_1691483767.pdf
7. FMPRC. Spokesperson Wang Wenbin's regular press conference. *Government of China*. 24 May 2024. URL: https://www.fmprc.gov.cn/eng/xw/fyrbt/lxjzh/202405/t20240530_11347763.html
8. Presidency of Brazil. Brazil-China joint proposal for peace negotiations. *Government of Brazil*. 23 May 2024. URL: <https://www.gov.br/planalto/en/latest-news/2024/05/brazil-and-china-present-joint-proposal-for-peace-negotiations-with-the-participation-of-russia-and-ukraine>
9. European Commission. Press statement after trilateral meeting (Xi–Macron–von der Leyen). *European Commission*. 5 May 2024. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_24_2464
10. Кулеба Д. Справедливий мир в Україні відповідає стратегічним інтересам Китаю. *МЗС України*. 2024. URL: <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-spravedlivij-mir-v-ukrayini-vidpovidaye-strategichnim-interesam-kitayu>
11. Україна та Китай провели політичні консультації. *МЗС України*. 2025. URL: <https://mfa.gov.ua/news/ukrayina-ta-kitaj-proveli-politichni-konsultacij>
12. Пресконференція Мао Нін. *Government of China*. 24 лютого 2026 р. URL: https://www.fmprc.gov.cn/rus/mtfw/ce_cegw_chn/202602/t20260225_11863440.html